

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Remiss angående Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider SOU 2024 nr 34

LO lämnar här remissyttrande över SOU 2024:34 angående Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider.

LO väljer att ge en övergripande kommentar samt fokusera på de av utredningens bedömningar och förslag som LO särskilt vill betona eller problematisera.

När den föregående public service-utredningen skickades ut på remiss 2018 var samtliga de stora centralorganisationerna på arbetsmarknaden med på listan med remissinstanser - LO, Svenskt Näringsliv, SKR, TCO och SACO. Denna gång är endast SACO remissinstans.

I uppdraget för public service ingår att nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. I detta är frågor och händelser som rör arbetsmarknaden en viktig del, och LO anser att centralorganisationerna på arbetsmarknaden borde varit självklara remissinstanser.

Sammanfattning

LO anser att public service-företagen även fortsättningsvis måste ha ett brett uppdrag. Ett starkt public service, fritt från politiska och kommersiella intressen, och med bred geografisk spridning, ligger till grund för public services höga förtroende. Public service är av avgörande betydelse för det svenska totalförsvaret.

- LO avstyrker utredningens förslag om ändringar i speglingsuppdraget.
- LO anser att en striktare textbegränsning försvagar viktiga grupper tillgång till aktiv nyhets- och samhällsinformation.
- LO anser att förhandsprövningen ska tas bort.

- LO delar inte utredningens bedömning att fokus på ökad granskning leder till stärkt legitimitet och ökat förtroende för public service.
- LO avstyrker utredningens förslag att public service-företagens utbud ska kunna begränsas till två radiokanaler och två TV-kanaler.
- LO avstryker utredningens förslag att närvaro på andra internetplattformar ska föregås av en bedömning av påverkan på kommersiella aktörer, och delar istället Försvarsberedningens bedömning.
- LO ställer sig positivt till ett utökat samarbete där mer av UR:s utbud görs tillgängligt på SR:s och SVT:s plattformar på internet.
- LO ställer sig positivt till ett utökat beredskapsuppdrag för UR.
- LO anser att public service behöver riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur i enlighet med den anmodan som Försvarsberedningen inkommit med.
- LO ser med oro på utredningens förslag om successiva nedskärningar av public service. I oroliga tider behöver public service stärkas

LOs övergripande syn på utredningen

Public service har en särställning i mediasystemet genom uppdraget att erbjuda saklig, relevant och opartisk information samt att nå ut brett i befolkningen. LO anser att public service-företagen även fortsättningsvis måste ha ett brett uppdrag och stå fria från såväl politiska som privata och kommersiella intressen. Ett starkt public service i fredstid, med högt förtroende hos allmänheten och bred geografisk spridning, ligger till grund för public services roll i höjd beredskap. Ett brett uppdrag bidrar till det höga förtroendet och är av avgörande betydelse för det svenska totalförsvaret.

LO anser också att public service-bolagens oberoende bör grundlagsskyddas; en fråga som inte ingått i utredningen men som bör utredas separat.

LO:s kommentarer till några av utredningens förslag

8 Hur public services innehållsuppdrag ska utformas

Utredningen föreslår små ändringar av språkbruk i public service speglingsuppdrag. LO kan inte se att det finns skäl att göra dessa och anser

att tidigare gällande formuleringar om att programutbudet ska ”spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen samt som helhet präglas av folkbildningsambitioner”, samt ” bedrivs utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv” ska kvarstå.

9 Samverkan med och hänsyn till kvalitativa nyhetsmedier

LO anser att det i avsnittet finns beskrivningar om mediemarknaden och inriktningen för public service användning av text som riskerar att minska tillgängligheten till nyheter digitalt. Det i sin tur kan leda till lägre nyhetskonsumention som helhet, vilket vore mycket olyckligt.

En kombination av text, ljud och rörlig bild är idag i praktiken nödvändigt för att skapa användarvänlighet i de olika digitala miljöer där public service innehåll görs tillgängligt. En kombination av text, ljud och rörlig bild är också viktigt för att tillgängliggöra innehållet för personer med olika typer av funktionsnedsättning. En striktare textbegränsning försvagar dessa gruppers tillgång till aktiv nyhets- och samhällsinformation.

14 Förhandsprövning av nya tjänster

LO menar att förhandsprövningen riskerar att komma i konflikt med Yttrandefrihetsgrundlagens censurförbud. LO delar därför inte utredningens bedömning att förhandsprövningen bör finnas kvar.

15 Uppföljningen av public service-uppdraget

LO delar inte utredningens bedömning att fokus på ökad granskning av innehåll i publiceringar leder till stärkt legitimitet och ökat förtroende för public service. Erfarenheter från andra områden där allt mer fokus läggs på granskning och kontroll, till exempel skolan, tyder i alla fall inte på det. LO anser att det är ett vidmakthållande av public service breda uppdrag, fritt från politiska och kommersiella intressen, som är grundläggande.

16 Hur utbudet ska sändas och tillhandahållas

LO avstyrker utredningens förslag att public service-företagens utbud ska kunna begränsas till två radiokanaler och två TV-kanaler. En sådan förändring bör inte ske utan ett politiskt beslut om minskat utbud i public service.

LO avstryker också utredningens förslag att närvaro på andra internetplattformar ska föregås av en bedömning av påverkan på kommersiella aktörer. LO delar här Forsvarsberedningens bedömning av public service-företagens betydelse så som den uttrycks i Kraftsamling (Ds 2023:34). Där sägs att ”Plattformar med användargenererat innehåll, som sociala medier, är viktiga kanaler för att nå inte minst yngre målgrupper med strategisk kommunikation och korrekt information även vid höjd beredskap.”

17 Ökat samarbete mellan public service-företagen

LO ställer sig positivt till ett utökat samarbete där mer av UR:s utbud görs tillgängligt på SR:s och SVT:s plattformar på internet.

18 Säkerhets- och beredskapsfrågor

UR har framfört att deras beredskapsuppdrag bör utvecklas. Såväl pandemin som kriget i Ukraina understryker det stöd som UR kan ge till skolan och allmänheten. LO ställer sig positivt till ett utökat beredskapsuppdrag för UR som även innefattar planering för hur utbildningsväsendets behov av program inom utbildningsområdet kan tillgodoses i en situation då UR:s resurser ska tillföras SR och SVT. Kommittén framhåller att public service-företagen härvidlag bör ha en gemensam planering för omställningen som ska ske vid högsta beredskap. LO understryker vikten av en sådan planering, och påminner även om att du vid en kris tenderar att sjunka till nivån på din senaste övning.

19 Medelstildelning

I Försvarsberedningens totalförsvarsrapport *Kraftsamling* (Ds 2023:34) framhålls följande: ”Public service-företagen har en särställning genom sina breda uppdrag i allmänhetens tjänst, sin stabila finansiering, de höga kraven på tillgänglighet och det förtroende allmänheten hyser för företagets verksamhet.” LO understryker att Försvarsberedningen mycket väl beskriver hur ett starkt public service i fredstid blir en ovärderlig del av totalförsvaret vid höjd beredskap. LO anser därför att public service behöver riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur i enlighet med den anmodan som Försvarsberedningen inkommit med.

LO ser också med oro på utredningens förslag om successiva nedskärningar på public service. I oroliga tider behöver public service stärkas. Därtill måste medel tillföras för att inte nya beredskapsuppgifter ska gå ut över innehåll, program- och kanalutbud.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Johan Enfeldt
Handläggare